

Egyéves az Európai Utas. Nemeskürty István köszöntése, a kép baloldalán Jovánovics György

Hároméves az Európai Utas. Medgyessy Péter, Módos Péter és Márton, Tornai József, Vásárhelyi Miklós, Pomogáts Béla, Nemeskürty István

Évbúcsúztató az Írószövetségben, 1995. A mikrofonnál Konrád György

AZ ÖTVENEDIK LAPSZÁM ELÉ

Mire az első lapszám megjelent, az Európai Utast megalapítók egysége és a közép-európai együttműködés gyors megvalósulása iránt táplált illúziójuk is megcsappant. Mára hihetetlennek tűnik, de akkor Göncz Árpád és Nemeskürty István, Hubay Miklós és Medgyessy Péter, Hanák Péter, Cseres Tibor, Vásárhelyi Miklós, Pomogáts Béla együtt és jól összehangoltan munkálkodott azon – persze még vagy húsz másik alapító társaságában –, hogy létrehozzon egy olyan sokféle tevékenységre alkalmas, hosszú távon működőképes szervezetet, amely elősegíti itt, Közép-Európában, e rendkívül vegyes népességű, sokféle történelmi ellentéttekkel terhelt régióban az együttműködést.

Illúzióink akkoriban nem csupán magyar jelenség volt. Erhard Busek, akkori osztrák alkancellár, Gianni de Michelis, az akkori olasz külügyminiszter, az ellenzéki értelmiségiből köztársasági elnökké váló Václav Havel is lelkesülten és tevőlegesen vett részt e nagy nemzetközi összefogásban.

Az illúzió és a hitek forrásának múlásával (következett még Csehszlovákia szétválása, majd a délszláv háborúk) a kérdés leegyszerűsödött: lehet-e, érdemes-e csinálni mindazt, amire az Európai Utas létrehozásakor itt, Budapesten meg a szomszédos országokban közösen vállalkoztunk. Most, az ötvenedik lapszám megjelenésekor a válasz: igen.

A történelem tulajdonképpen mára, a 2000-es évekre teremtette meg azokat a feltételeket, amelyekre mi akkor, 1989–90-ben alapozni véltük az együttműködést. Sőt, mostanra a térség uniós csatlakozásának történelmi pillanatában ez a kulturális együttműködés nem csupán lehetőség. Több annál. Tudjuk, az unióban a kultúra, a nemzeti vagy regionális identitás területén nincsenek kvóták, mértékek, országokat összesítő jogszabályok. Ám ahhoz, hogy az évszázados hagyományokra épülő nemzeti kultúrák megmaradjanak és fejlődjenek, hogy legyen pénz színházra, filmre, irodalomra, zenére (minderre uniós forrás is!), más lehetőségünk nincs, csak az összefogás. Kevesebb naiv hittel, mint bő egy évtizeddel korábban, a sorsfordító 1989–90-ben, de sokkal több tapasztalattal, találkozással, kiépitett működőképes kapcsolatrendszerrel.

A mögöttünk hagyott évtized az egyre erősödő politikai és érzelmi konfrontáció időszaka volt Magyarországon. Az állandó csatározásból az Európai Utas nemcsak kimaradt, de nehéz időszakokban a magyar–magyar párbeszéd elfogadott fóruma volt. Ez a szellemi műhely az alapításától a nemzet egészében gondolkodott. Földrajzilag, ideológiailag egyaránt. Ez a teljesség tette lehetővé, hogy ne csak a magyar–magyar, hanem a magyar és az európai kulturális kapcsolatteremtés elfogadott műhelye lehessen. Az Európai Utas nevében föllépő magyar értelmiségiek mindig vállalták a teljességet, a múltat is és a jelent is. Sok-sok találkozón vettünk részt, egyetemen és temetőben, konferencián vagy iskolai órán. A fényképek beszélnek erről.

Az ötvenedik lapszám nyomdába küldésekor néhány adat. A folyóirat példányszáma ötezer körül stabilizálódott. Immár tíz év óta az MTV-n jelentkezik (jelenleg havonta 25 percben) az Európai Utas televíziós magazin; jelentettünk meg könyveket; szerveztünk konferenciákat; fogadtunk vendégeket – Londontól Rómáig, Csikszeredától Münchenig.

Idehaza és külföldön is ismerik és várják az Európai Utast, becsülik és igénylik azt a szellemiségét, amelyet 1989 óta – a folyton változó Magyarországon és a folyton változó Közép-Európában – hitünk szerint higgadtan és színvonalasan képviselünk.

Módos Péter

Szombathely, 1993: középen Cseres Tibor és Páskándi Géza

Pannonhalma, 1993

Ezer év szomszédság: konferencia Budapesten, 1996

Hagyományok és perspektívák az osztrák-magyar szomszédságban: konferencia Budapesten, 1994

Martonyi János könyvbemutatóján, 1998. április. A szerző mellett Kodolányi Gyula

Európai Utas-est a párizsi Magyar Intézetben, 1992

Koszorúzás a munkácsi várban, 1993

Borbándi Gyula, Görgey Gábor, Schlett István, Módos Márton az Európai Utas müncheni bemutatkozásán, 1994

Andrzej Wajda nyilatkozik az Európai Utasnak.
Középen Szenyán Erzsébet

Bálványosfürdő, 1995: Csiki László, Pomogáts Béla, Németh Zsolt

Szabadka, Danilo Kiš szoboravatásán. Középen Jókai Anna

Pozsony, 1994: Szarka László, Rockenbauer Zoltán, Miszlívecz Ferenc

